

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij enkele fracties de behoefte de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake

- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 24 november 2016 met de geannoteerde agenda OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) Ministeriële 8 en 9 december 2016.
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 11 december 2015 met het verslag van de OVSE Ministeriële Raad d.d. 3-4 december 2015.
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 13 september 2016 met het verslag van de informele bijeenkomst van ministers van Buitenlandse Zaken van de deelnemende Staten van de OVSE op 1 september 2016 te Potsdam.

De voorzitter van de commissie,
Eijssink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie danken de Minister voor de toegezonden geannoteerde agenda. Zij hebben over een aantal van de agendeerde onderwerpen enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennis genomen van de geannoteerde agenda OVSE Ministeriële Raad van 8-9 december 2016. De leden van de PVV-fractie hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de inzet van het kabinet tijdens de OVSE-top op 8 en 9 december.

Inleiding en rol OVSE

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor zijn overzicht in de gepolariseerde verhoudingen binnen de OVSE. Welke mogelijkheden ziet de Minister om het functioneren van de organisatie te verbeteren, alsmede een einde te maken aan de «*shrinking space*» waarbinnen dialoog kan plaatsvinden? De leden van de VVD-fractie achten het positief dat binnen de OVSE nog (enige) dialoog is tussen het Westen en de Russische Federatie. De leden willen graag van de Minister horen wat hij op de korte termijn wil doen om deze dialoog te verbeteren en te intensiveren.

In de geannoteerde agenda spreekt de Minister zijn zorg uit over de gepolariseerde verhoudingen binnen de OVSE. De leden van de PvdA-fractie delen deze zorgen, met name ten aanzien van de Russische Federatie. De gepolariseerde dynamiek schaadt het functioneren van de OVSE en maakt de organisatie om die reden steeds minder effectief.

In de brief over de Nederlandse inzet voor de bijeenkomst van de OVSE-ministers van Buitenlandse Zaken later deze maand in Hamburg schrijft de Minister dat de sterke politieke onenigheid tussen de deelnemende staten over de veiligheidssituatie in het OVSE-gebied en de daaraan ten grondslag liggende oorzaken geleid heeft tot gepolariseerde verhoudingen binnen de OVSE. De leden van de SP-fractie delen de zorgen over deze gepolitiseerde verhoudingen en vernemen van de Minister graag wat de krachtverhoudingen zijn. Hoeveel landen steunen de kritiek die veelal van de kant van de Rusland komt? De Minister schrijft dat het vanwege deze verdeeldheid een uitdaging zal worden om in Hamburg tot besluiten te komen. Daarom zal Nederland zich proactief opstellen. De leden van de SP-fractie vragen de Minister toe te lichten op welke wijze deze proactieve houding vormgegeven gaat worden.

De leden van de PVV-fractie lezen dat tijdens de Ministeriële Raad «*rebuilding trust*» als kernthema centraal zal staan. Wat zal Nederland doen om aan dit herstel van vertrouwen bij te dragen?

Oekraïne en de Speciale Monitoring Missie

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen over de situatie in Oekraïne en specifiek over de Speciale Monitoring Missie (SMM) van de OVSE die plaatsvindt in dat land. Zij zagen eerder deze week dat een poging van de ministers van Buitenlandse Zaken van Rusland, Oekraïne, Duitsland en Frankrijk om het vredesoverleg over het conflict in het oosten van Oekraïne nieuw leven in te blazen op een mislukking uitliep. De besprekingen over een oplossing van het conflict lijken momenteel muurvast te zitten en Oekraïne en Rusland zijn eerder geneigd om hun hakken in het zand te zetten dan nader tot elkaar te komen. De leden van

de PvdA-fractie vragen aan de Minister hoe hij deze situatie ziet en hoe hij verwacht dat het mislukte vredesoverleg van eerder deze week aan bod zal komen tijdens de bijeenkomst van de OVSE-ministers van Buitenlandse Zaken op 8 en 9 december.

Ten aanzien van de SMM horen de leden van de PvdA-fractie graag een actuele stand van zaken. Zij lezen in de geannoteerde agenda dat de missie moeite heeft om haar taken uit te voeren, met name door het gebrek aan medewerking van de strijdende partijen. Dat is een zorgelijke situatie, zeker omdat de OVSE de enige partij is die überhaupt op onafhankelijke wijze kan opereren in het gebied. De genoemde leden horen graag van de Minister hoe effectief de missie is en of er initiatieven op tafel liggen die de missie kunnen helpen bij de moeilijkheden waar elke dag tegenaan wordt gelopen.

De OVSE heeft een betrokkenheid bij het conflict in het oosten van Oekraïne. De leden van de SP-fractie vragen de Minister aan te geven welke resultaten dit opgeleverd heeft en welke mogelijkheden er zijn deze betrokkenheid verder uit te bouwen. Wat zijn de obstakels waar de OVSE-missie in Oekraïne tegenaan loopt?

De leden van de PVV-fractie zagen dat een poging van de ministers van Buitenlandse Zaken van Rusland, Oekraïne, Duitsland en Frankrijk om het vredesoverleg over het conflict in het oosten van Oekraïne nieuw leven in te blazen op een mislukking is uitgelopen. Hoe moet dit worden gezien in het licht van de oproep van Duitsland (waarbij Nederland zich met vijftien andere landen heeft aangesloten) om snel een nieuwe deal te sluiten met Rusland over wapenbeheersing. Blijft deze oproep onverkort in stand staan ondanks het mislukken van het vredesoverleg? Welke andere landen hebben zich naast Nederland bij die Duitse oproep aangesloten? En wat zal de strategie/inzet zijn mocht het sluiten van een nieuwe deal niet lukken? De leden van de PVV-fractie willen daarnaast graag van de Minister weten hoeveel OVSE-waarnemers er op dit moment in het rebellegebied zijn? Zitten hier ook Nederlanders bij?

Onafhankelijke instellingen

De leden van de VVD-fractie achten het zeer twijfelachtig of de Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden (HCNM), het bureau van de Vertegenwoordiger voor de Vrijheid van de Media (RFoM) en het Bureau voor de Democratische Instellingen en de Mensenrechten (ODIHR) ooit in staat kunnen worden geacht om de hun toebedeelde rol te blijven spelen. De OVSE is op dit punt naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie zo gepolitiseerd dat vooringenomen standpunten van de leden, de organisaties en hun vertegenwoordigers een blijvende obstructie zullen vormen voor het functioneren van de organisaties. Graag een reflectie van de Minister.

De leden van de PvdA-fractie gaan in op de problemen rondom benoemingen binnen de OVSE. Eerder dit jaar zagen zij dat Rusland (en enkele gelijkgezinde landen) Dunja Mijatovic, de RFoM, geen nieuwe termijn gunden. In augustus van dit jaar kwam het nieuws dat Astrid Thors, de HCNM, afziet van haar kandidatuur voor herverkiezing omdat Rusland dit dreigde te blokkeren. Politieke motieven lijken hierbij een rol te spelen, gezien de kritische uitlatingen die Thors in het verleden deed over de annexatie van de Krim. De leden van de PvdA-fractie spreken hier hun oprechte zorgen over uit en horen graag van de Minister wat zijn verwachtingen zijn aangaande het lopende proces van de verkiezing van een nieuwe HCNM. De genoemde leden zijn benieuwd naar de inzet van het kabinet op dit punt.

De OVSE heeft een aantal onafhankelijke instellingen die onder vuur liggen. De leden van de SP-fractie vragen de Minister de kritiek die op deze instellingen wordt geuit toe te lichten.

Veiligheid en wapenbeheersing

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister of hij kan aangeven of hij het nog steeds mogelijk acht voor de OVSE om te kunnen bijdragen aan stabiliteit en veiligheid voor alle burgers in de OVSE-regio, wanneer deelnemende landen gedurende de OVSE-ministeriële niet tot consensus kunnen komen over een gedeelde visie op dit onderwerp?

De leden van de PvdA-fractie wijzen op de Russische blokkade van de geplande heruitgave van het Weens Document. De genoemde leden lezen dat het kabinet zich zeer actief inzet – in nauwe coördinatie met de NAVO Bondgenoten – om Rusland in een dialoog over het Weens Document te betrekken, mede door het indienen van nieuwe voorstellen. Kan de Minister een update geven van hoe het proces rondom de heruitgave van het Weens Document nu verder zal verlopen en ook ingaan op de nieuwe voorstellen die het kabinet in dit kader van plan is om te in te dienen?

In de brief schrijft de Minister dat Rusland onlangs de voorziene heruitgave van het Weens Document heeft geblokkeerd. De leden van de SP-fractie vernemen graag waarom dit geblokkeerd is. Hebben andere landen de heruitgave ook geblokkeerd?

De leden van de PVV-fractie lezen dat Nederland zich actief zal inzetten, in nauwe coördinatie met de NAVO Bondgenoten, om Rusland in een dialoog over het Weens Document te betrekken. Wat zal specifiek, naast het indienen van nieuwe voorstellen die de militaire transparantie moeten bevorderen, de Nederlandse inbreng hierin zijn?

Een positieve ontwikkeling is het voorstel van de Duitse Minister van Buitenlandse Zaken Steinmeier om de besprekingen over conventionele wapenbeheersing in Europa een impuls te geven en overeenstemming te bereiken over de opzet van een nieuwe inhoudelijke dialoog op dat vlak. Vijftien Europese landen, waaronder Nederland, hebben zich inmiddels tot tevredenheid van de leden van de PvdA-fractie aangesloten bij Duitsland. De genoemde leden hopen dat dit initiatief kan leiden tot het voorkomen van een nieuwe wapenwedloop op het Europese continent. Graag horen de leden van de PvdA-fractie meer van de Minister over het voorstel van Steinmeier. Zijn er al concrete stappen uitgedacht? Hebben de Russische autoriteiten al gereageerd op het genoemde voorstel?

Nederland zal tijdens de OVSE-bijeenkomst in Hamburg stellen dat, juist in tijden van spanning, het essentieel is om wapenbeheersing op de agenda te houden. De leden van de SP-fractie vragen de Minister concrete voorstellen te noemen die op dit terrein gedaan zullen worden. Kan ook ingegaan worden op het vorige week door de Duitse Minister van Buitenlandse Zaken, de heer Steinmeier, genoemde plan om te komen tot wapenbeheersing met Rusland? Wat behelst dit precies? Klopt het dat Nederland en 14 andere EU-landen dit Duitse plan steunen?

Definitie antisemitisme

De Minister schrijft: «Nederland zal er actief voor waken dat aan internationale normstelling, zoals waar het de definitie van antisemitisme betreft, wordt afgedaan.» De leden van de SP-fractie vernemen graag meer informatie over de achtergrond van deze discussie. Welke landen

bepaleiten een aanpassing van deze definitie? Wat zou er aangepast moeten worden? Waarom bepleiten zij dat?

Met een internationale werkdefinitie van «antisemitisme» kunnen Europese landen, de politiek en de gerechtelijke instanties werken om antisemitisme tegen te gaan. Is de Minister dit met de leden van de PVV-fractie eens? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie vragen de Minister of het klopt dat tijdens de OVSE Ministeriële Raad de lidstaten van de EU over de werkdefinitie van «antisemitisme» zullen stemmen? Klopt het dat Nederland als enige van de 28 landen van de Europese Unie bezwaar maakt tegen de aanname van de werkdefinitie antisemitisme? En waarom heeft de Nederlandse regering geen bezwaar gemaakt toen de definitie mei jl. in de internationale alliantie ter herinnering van de Holocaust (*International Holocaust Remembrance Alliance*, IHRA) werd aangenomen? De leden van de PVV-fractie roepen de Minister op deze werkdefinitie te steunen.

De leden van de SGP-fractie hebben een vraag in het kader van het gespreksonderwerp mensenrechten. Kan het kabinet toelichten wat precies bedoeld wordt met de inzet op een «inclusieve benadering van discriminatie op basis van geloofsovertuiging»?

De leden van de SGP-fractie constateren dat het kabinet aangeeft dat Nederland er actief voor zal waken dat aan internationale normstelling, zoals waar het de definitie van antisemitisme betreft, wordt afgedaan. Houdt dit concreet in dat het kabinet, conform de toezegging van de Minister van Buitenlandse Zaken tijdens het notaoverleg mensenrechtenbeleid van 16 november jl., zal instemmen met het binnen de OVSE overnemen van de werkdefinitie voor antisemitisme zoals opgesteld door de IHRA? Zal het kabinet in lijn met deze definitie al het mogelijke in het werk stellen om antisemitisme in Nederland en in internationaal verband effectief tegen te gaan?

Algemene politieke verklaring

Het is vooral nog onduidelijk of een algemene politieke verklaring overeengekomen kan worden, waarin een gedeelde visie van de OVSE-staten wordt neergelegd op (verdere) ontwikkeling van stabiliteit en veiligheid in Europa. De leden van de SP-fractie vragen de Minister toe te lichten op welke punten er onenigheid bestaat?

Terrorismebestrijding

Tot slot vragen de leden van de PVV-fractie of de Minister nader kan uitleggen wat hij bedoelt met de «politieke tweespalt» met betrekking tot het onderwerp terrorismebestrijding?

Migratie

De leden van de VVD-fractie willen de Minister danken voor zijn inzet voor een strategische aanpak van migratie tijdens de informele bijeenkomst van ministers van Buitenlandse Zaken van de deelnemende Staten van de OVSE op 1 september jl. Kan de Minister aangeven welke concrete afspraken er tot nu toe gemaakt zijn? Welke concrete streefresultaten staan hierbij centraal? Anders geformuleerd: wanneer acht het kabinet dergelijke compacts succesvol?